

Plenarhandling

B9-0488/2023

30.11.2023

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

i enlighet med artikel 112.2, 112.3 och 112.4 c i arbetsordningen

om utkastet till kommissionens förordning om ändring av bilagorna II och V till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 vad gäller gränsvärden för fipronil i eller på vissa produkter (D089865/03 – 2023/2945(RPS))

Utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet

Ansvarig ledamot: Anja Hazekamp, Maria Arena, Michal Wiezik, Jutta Paulus

Europaparlamentets resolution om utkastet till kommissionens förordning om ändring av bilagorna II och V till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 vad gäller gränsvärden för fipronil i eller på vissa produkter (D089865/03 – 2023/2945(RPS))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av utkastet till kommissionens förordning om ändring av bilagorna II och V till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 vad gäller gränsvärden för fipronil i eller på vissa produkter (D089865/03),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 av den 23 februari 2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG¹, särskilt artikel 14.1 a,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet², särskilt artikel 5.1,
- med beaktande av artiklarna 11, 13, 168 och 191 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av yttrandet av den 19 september 2023 från ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder,
- med beaktande av det motiverade yttrande som antogs av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa) den 13 mars 2023, och som offentliggjordes den 13 april 2023³,
- med beaktande av artikel 5a.3 b och 5a.5 i rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁴,
- med beaktande av artikel 112.2, 112.3 och 112.4 c i arbetsordningen,
- med beaktande av förslaget till resolution från utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet, och av följande skäl:

¹ EUT L 70, 16.3.2005, s. 1.

² EGT L 31, 1.2.2002, s. 1.

³ Motiverat yttrande om fastställande av importtoleranser för fipronil i potatis, sockerrör och varor av animaliskt ursprung, EFSA Journal 2023;21(4):7931, <https://www.efsa.europa.eu/sv/efsajournal/pub/7931>.

⁴ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

- A. Fipronil är det verksamma ämnet i systemiska insekticider och biocider och tas upp av växternas rötter eller blad och förflyttar sig till alla andra delar av växterna, vilket i sin tur gör dem faktiskt giftiga för växtätande insekter.
- B. På grund av den mycket höga akuta toxiciteten för bin har fipronil inte tillåtits för de flesta utsädesbehandlingar i unionen sedan 2013⁵, och fipronil har inte godkänts för användning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009⁶ sedan 2017⁷.
- C. Gränsvärdena för fipronil har fastställts till den relevanta bestämningsgränsen i enlighet med artikel 18 i förordning (EG) nr 396/2005⁸.
- D. I utkastet till kommissionens förordning föreslår kommissionen att gränsvärdena för fipronil i sockerrör ska fördubblas.
- E. Eftersom djur utfordras med sockerrör föreslår kommissionen också att gränsvärdena för fipronil i fett från nötkreatur, får och getter höjs till upp till sex gånger den nuvarande nivån.
- F. De föreslagna importtoleranserna för fipronil har tillämpats av bekämpningsmedelsföretaget BASF.
- G. De föreslagna höjningarna av gränsvärdena för fipronil gör det möjligt att använda fipronil som utsädesbehandling i Brasilien, underlättar export och transport av sockerrörsrester som foder till boskap i EU samt underlättar export av brasilianskt kött till unionen.
- H. Enligt förordning (EG) nr 396/2005 får resthalter inte förekomma på nivåer som utgör en oacceptabel risk för människor och, i förekommande fall, för djur.
- I. Enligt artikel 5.1 i förordning (EG) nr 178/2002 är syftet med livsmedelslagstiftningen att uppnå ett eller flera av de allmänna målen om en hög skyddsnivå för människors liv och hälsa, skydd av konsumenternas intressen, inbegripet god sed inom handeln med livsmedel, i förekommande fall med beaktande av skydd av djurs hälsa och välbefinnande, växtskydd samt miljön.

⁵ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 781/2013 av den 14 augusti 2013 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 vad gäller villkoren för godkännande av det verksamma ämnet fipronil samt om förbud mot användning och försäljning av utsäde som betats med växtskyddsmedel innehållande detta verksamma ämne (EUT L 219, 15.8.2013, s. 22).

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG (EUT L 309, 24.11.2009, s. 1).

⁷ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/2035 av den 21 november 2016 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 vad gäller godkännandeperioderna för de verksamma ämnena fipronil och maneb (EUT L 314, 22.11.2016, s. 7).

⁸ Kommissionens förordning (EU) 2019/1792 av den 17 oktober 2019 om ändring av bilagorna II, III och V till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 vad gäller gränsvärden för amitrol, fipronil, flupyrsulfuronmetyl, imazosulfuron, isoproturon, ortosulfamuron och triasulfuron i eller på vissa produkter (EUT L 277, 29.10.2019, s. 66).

Risker för bin

- J. Den nuvarande pollinatörskrisen är ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden och den globala och lokala livsmedelstryggheten. Denna kris kan förvärra problemen med dold hunger, urholka ekosystemens motståndskraft och destabilisera de ekosystem som utgör vårt livsuppehållande system⁹.
- K. Det finns allt fler belägg för att användningen av fipronil har en förödande inverkan på den biologiska mångfalden, särskilt bin och andra pollinatörer¹⁰.
- L. I sitt meddelande *Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem*¹¹ av den 20 maj 2020 tillkännagav kommissionen att ”EU kommer att stödja den globala omställningen till hållbara jordbruksbaserade livsmedelssystem i linje med målen för denna strategi och FN:s mål för hållbar utveckling”, och att ”EU kan spela en nyckelroll genom att med denna strategi fastställa globala standarder”.
- M. Under 2022 föreslog kommissionen¹² en sänkning av gränsvärdena för två neonikotinoider som utgör en hög risk för pollinatörer till den lägsta nivå som kan mätas med den senaste tekniken, varigenom importerade produkter inte längre får innehålla resthalter av klotianidin och tiametoxam.
- N. I detta avseende hävdade kommissionen att ”med beaktande av alla faktorer som är relevanta i enlighet med artikel 14.2, jämförd med artikel 11 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt enligt vilken ’miljöskyddskraven ska integreras i utformningen och genomförandet av unionens politik och verksamhet, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling’, bör därför alla nuvarande gränsvärden för klotianidin och/eller tiametoxam enligt förordning (EG) nr 396/2005 sänkas till bestämningsgränsen”.
- O. Fipronil liknar neonikotinoider på grund av likheter i deras toxicitet, fysikalisk-kemiska profiler och förekomst i miljön¹³.
- P. Fipronil bör därför omfattas av samma resonemang och regler som gäller för neonikotinoider.

⁹ Van der Sluijs, J.P., Vaage, N.S., *Pollinators and Global Food Security: the Need for Holistic Global Stewardship*, Food ethics 1, 75–91 (2016), <https://doi.org/10.1007/s41055-016-0003-z>.

¹⁰ Pisa, L., Goulson, D., Yang, E.C., et al., *An update of the Worldwide Integrated Assessment (WIA) on systemic insecticides. Part 2: impacts on organisms and ecosystems*, Environmental Science and Pollution Research 28, 11749–11797 (2021), <https://doi.org/10.1007/s11356-017-0341-3>.

¹¹ COM(2020)0381.

¹² https://food.ec.europa.eu/food-safety-news-0/farm-fork-strategy-member-states-approve-commission-proposal-lower-pesticide-residue-threshold-2022-09-27_sv, kommissionens förordning (EU) 2023/334 av den 2 februari 2023 om ändring av bilagorna II och V till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 vad gäller gränsvärden för klotianidin och tiametoxam i eller på vissa produkter (EUT L 47, 15.2.2023, s. 29).

¹³ Simon-Delso, N., Amaral-Rogers, V., Belzunces, L.P., et al., *Systemic insecticides (neonicotinoids and fipronil): trends, uses, mode of action and metabolites*, Environmental Science Pollution Research 22, 5–34 (2015), <https://doi.org/10.1007/s11356-014-3470-y>.

Hälsorisker

- Q. Långsiktigt intag av fipronil kan orsaka skador på centrala nervsystemet, lever, sköldkörtel och njure¹⁴.
- R. Fipronil klassificeras som potentiellt cancerframkallande för människor av Förenta staternas miljöskyddsmyndighet.
- S. Det acceptabla dagliga intaget för fipronil är lågt, nämligen 0,0002 mg/kg kroppsvikt per dag.
- T. I sitt motiverade yttrande av den 13 mars 2023 övervägde Efsa i sin bedömning av exponering på kort sikt endast resthalter i sockerrör och i varor av animaliskt ursprung för vilka det skulle behövas en ändring av de befintliga gränsvärdena: fett från nötkreatur, får och getter.
- U. Fipronil används dock fortfarande i stor utsträckning vid bekämpning av skadedjur och används överdrivet vid vektorkontrollbehandlingar för sällskapsdjur och boskap, vilket leder till allmänt utbredd förorening av miljön¹⁵.
- V. Fipronil och dess metaboliter har påträffats i miljöprover, såsom ytvatten, dricksvatten, inomhusdamm och utomhusdamm, livsmedelsprover, inbegripet grönsaker, kostprover, ägg, mjölk, te osv., samt biologiska prover, såsom urin, serum och hår¹⁶.
- W. Allt detta tyder på att fipronil är allmänt förekommande i miljön och mycket sannolikt kommer att hamna på våra tallrikar och i våra kroppar även via en rad andra exponeringsvägar.
- X. Under 2017 avslöjades den utbredda kontamineringen av miljarder ägg, äggprodukter och fjäderfäkött på grund av olaglig användning av fipronil på fjäderfågårdar i Europa och Asien, vilket ledde till att ett stort antal kycklingar avlivades i förtid samt till att ägg, äggprodukter och kött förstördes.
- Y. Enligt det nederländska nationella institutet för folkhälsa och miljö¹⁷ kan det acceptabla dagliga intaget för barn i vissa fall ha överskridits på grund av allvarliga och utstuderade livsmedelsbedrägerier kopplade till fipronil.

¹⁴ Efsas *Conclusion regarding the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance fipronil*, EFSA Scientific Report (2006) 65, 1–110, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2006.65r>, Chen, D., Li, J., Zhao, Y., och Wu, Y., *Human Exposure of Fipronil Insecticide and the Associated Health Risk*, Journal of Agricultural and Food Chemistry 2022, Jan 12; 70 (1), 63–71, <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c05694>.

¹⁵ Chen, D., Li, J., Zhao, Y., och Wu, Y., *Human Exposure of Fipronil Insecticide and the Associated Health Risk*, Journal of Agricultural and Food Chemistry 2022, Jan 12; 70 (1), 63–71, <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c05694>.

¹⁶ Se föregående fotnot.

¹⁷ RIVM, 28 september 2017, riskbedömning av långsiktigt intag av fipronil genom konsumtion av ägg och äggprodukter, <https://www.rivm.nl/documenten/risicobeoordeling-van-lange-termijn-inname-van-fipronil-via-consumptie-van-ei-en-ei>.

Z. Efsas senaste fullständiga granskning av fipronil är från 2006. Nyare vetenskapliga rön ger anledning till oro för att fipronil förknippas med genotoxiska effekter¹⁸.

Avslutande kommentarer

- AA. Fipronil klassificeras som akut farlig för vattenmiljön i kategori 1, kroniskt farlig för vattenmiljön i kategori 1 och specifikt organtoxisk – upprepad exponering i kategori 1 i den harmoniserade klassificering och märkning som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008¹⁹.
- AB. I den föreslagna begränsningen för perfluorerade alkylsubstanser (PFAS) anges fipronil uppfylla OECD:s definition av PFAS²⁰.
- AC. I sitt meddelande *Kemikaliestrategi för hållbarhet – På väg mot en giftfri miljö*²¹ av den 14 oktober 2020 åtog sig kommissionen att föreslå en omfattande uppsättning åtgärder för att hantera användningen av och kontamineringen med PFAS.
- AD. Kommissionen måste skydda miljön och EU-medborgarna på grundval av tillgänglig vetenskaplig information, med hjälp av de skyldigheter och rättsliga möjligheter som förordning (EG) nr 396/2005 och förordning (EG) nr 178/2002 föreskriver för att säkerställa en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa samt för miljön.
- AE. De föreslagna gränsvärdena säkerställer inte en hög skyddsnivå för bin och andra pollinatörer i Brasilien och skyddar inte medborgarnas hälsa i Europa, vilket strider mot förordning (EG) nr 396/2005 och förordning (EG) nr 178/2002.
1. Europaparlamentet motsätter sig antagandet av utkastet till kommissionens förordning.
 2. Europaparlamentet anser att utkastet till kommissionens förordning inte är förenligt med syftet och innehållet i förordning (EG) nr 396/2005 och förordning (EG) nr 178/2002.
 3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att dra tillbaka sitt utkast till förordning.
 4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bibehålla gränsvärdena för fipronil vid den nuvarande bestämningsgränsen och att avslå alla ansökningar om importtoleranser.
 5. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.

¹⁸ Badgajar, P., Selkar, N., Chandratre, G., et al., *Fipronil-induced genotoxicity and DNA damage in vivo: Protective effect of vitamin E*, Human & Experimental Toxicology, 2017;36(5):508–519, <https://doi.org/10.1177/0960327116655388>, Lovinskaya, A.V., Kolumbayeva, S.Z., Kolomiets, O.L., Abilev, S.K., *Genotoxic effects of pesticide fipronil in somatic and generative cells of mice*, Genetika 2016, May;52(5):561-8, Russian, PMID: 29368479.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 (EUT L 353, 31.12.2008, s. 1).

²⁰ <https://echa.europa.eu/sv/registry-of-restriction-intentions/-/dislist/details/0b0236e18663449b>, se bilaga A.

²¹ COM(2020)0667.